

Kelias: istorijos vadovėlis 5 klasei, II dalis

Autoriai: Ignas Kapleris, Rimvydas Laužikas, Antanas Meištas, Karolis Mickevičius
(leidykla *Briedis*, 2023).

VERTINIMAS

Istorijos vadovėlis yra parengtas pagal 2022 m. patvirtintą istorijos bendrąją programą, kuria reglamentuojamas istorijos dalyko turinys, ugdymo tikslas ir uždaviniai bei ugdomos kompetencijos.

Istorijos programoje yra išskirtos dvi penktos klasės turinio dalys – „Praeitį, dabartį ir istorijos mokslas“ bei „Lietuvos istorijos pradžiamokslis“, kur reikalaujama supažindinti chronologine seka su Lietuvos istorijos raida (svarbiausiais laikotarpiais arba įvykiais). Pastaroji dalis naujai parengtame vadovėlyje taip ir yra sistemiskai pateikta, o pirmosios dalies temos yra pateiktos kiek kitaip: vienos yra tarp 34 pamokos temų (kaip pagrindinė medžiaga pamokoms), o kitos įtrauktos į 30 proc. mokytojo nuožiūra pasirenkamo turinio apimtį („Istorija aktyviai“). Kartu su perteikiama informacija siūlomos mokiniams įvairios veiklos – piešti, rašyti, surengti išvyką ir kt. Todėl mokytojai turės pasirinkimą – naudotis jau vadovėlyje pateikta medžiaga ar savo nuožiūra rinktis kitas temas, kitas veiklas.

Atskirai norėčiau paminėti keletą vadovėlio naujovių ar ypatumų.

- 1) Vadovėlyje yra pateiktos 34 temos (medžiaga pamokoms pagal programą) ir 10 temos, kurios skirtos 30 proc. mokytojo nuožiūra pasirenkamų pamokų.
- 2) Kiekvienai pamokai skirtos užduotys suskirstytos į tris lygius (nuo patenkinamo iki aukštesniojo lygio).
- 3) Vadovėlyje sistemingai siūloma skirti užduotis, skatinančias mokinius susirasti įvairius istorijos šaltinius ir tyrinėti įvairias aplinkas – savo gyvenamąją vietovę, apklausti vyresnio amžiaus šeimos narius ar kt., siūloma kalbėtis aktualiais klausimais, kurie sieja praeitį su dabartimi.
- 4) Pateiktos sudarytos atmintinės ar rekomendacijos, kurios turi pasitarnauti mokant(is) atlikti įvairias veiklas, neretai reikalaujančias kūrybiškumo („Istorija aktyviai“).
- 5) Pateikta kiekvieno skyriaus santrauka, kurioje susisteminta skyriaus medžiaga. Taip pat pateikta mokiniams savo žinių ir gebėjimų įsivertinimo sistema („Žinau, moku, galiu“).
- 6) Kiekvieną temą siekiama sieti su dabartimi, su mokinių turima patirtimi. Yra pateikta nemažai pavyzdžių apie mokinių atliktus darbus, kurie siejasi su vadovėlyje aprašoma tema (pvz., piešiniai).

Mano požiūriu vadovėlis atitinka Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo antrame skyriuje keliamus reikalavimus (patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. V-1005 redakcija reikalavimus).

Kiek vadovėlyje įgyvendintos naujovės (užduočių ar klausimų suskirstymas pagal lygius, siūlomos veiklos ar pateiktos rekomendacijos toms veiklos įgyvendinti) yra optimalios, paaiškės išbandžius vadovėlį skirtingose mokyklose, dirbant su skirtingų pasiekimų mokiniais.

Prof. dr. Benediktas Šetkus

2023 m. rugpjūčio 14 d.